

Onko väliseinällä väliä? Arvioita vuoden 2018 alkoholilakiuudistuksen vaikutuksista

KKV-päivä 6.11.2024

Joel Karjalainen

KANKANKULMA

APTEEKKI

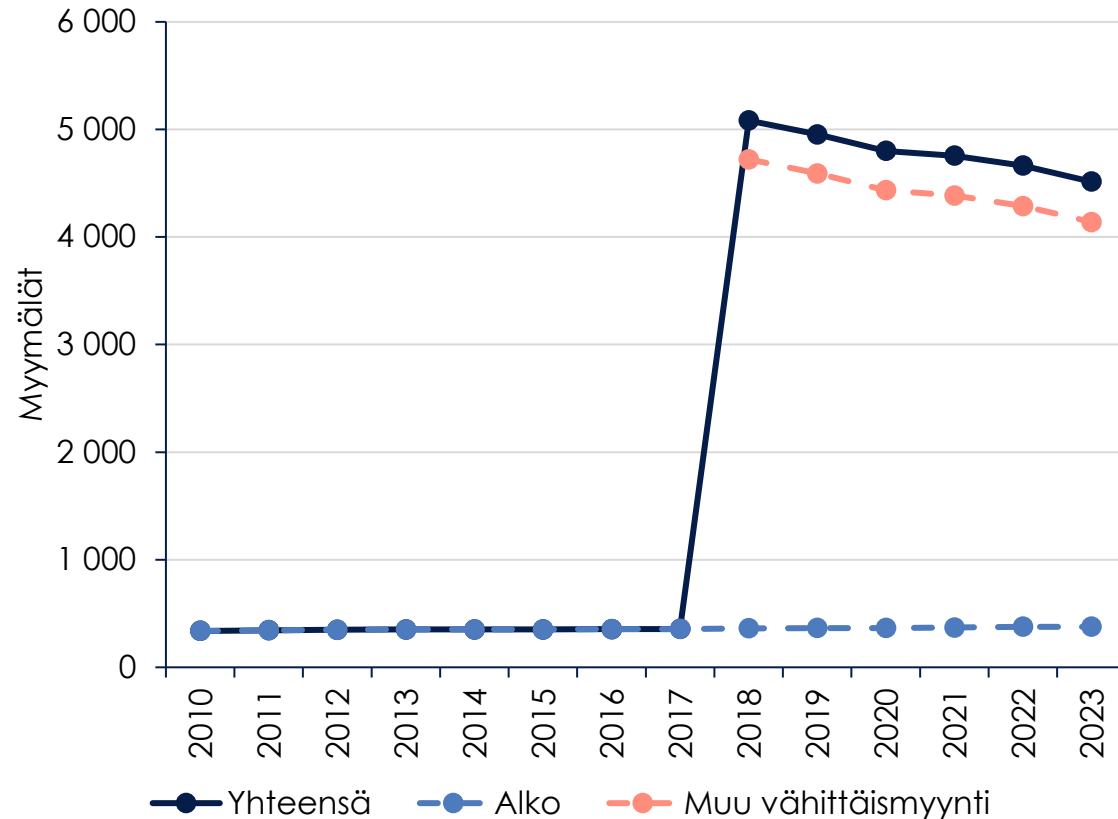
K Supermarket

Vuoden 2018 alkoholilain uudistus

- Vuoden 2018 alkoholilain uudistuksessa vapautettiin 4,7–5,5 prosenttia alkoholia sisältävien tuotteiden myyntiä ja poistettiin ns. valmistustaparajoitus.
 - Muutos toi n. kolme prosenttia Alkon vuoden 2017 myynnistä (100-% alkoholina mitattuna) kilpailun piiriin.
- Samalla toteutettiin myös muita muutoksia:
 - Alkojen aukioloaika arkipäivisin piteni tunnilla (klo 20 → 21)
 - Anniskelumyyntiä vapautettiin
 - Alkoholiveroa kiristettiin keskimäärin n. 10 prosenttia.

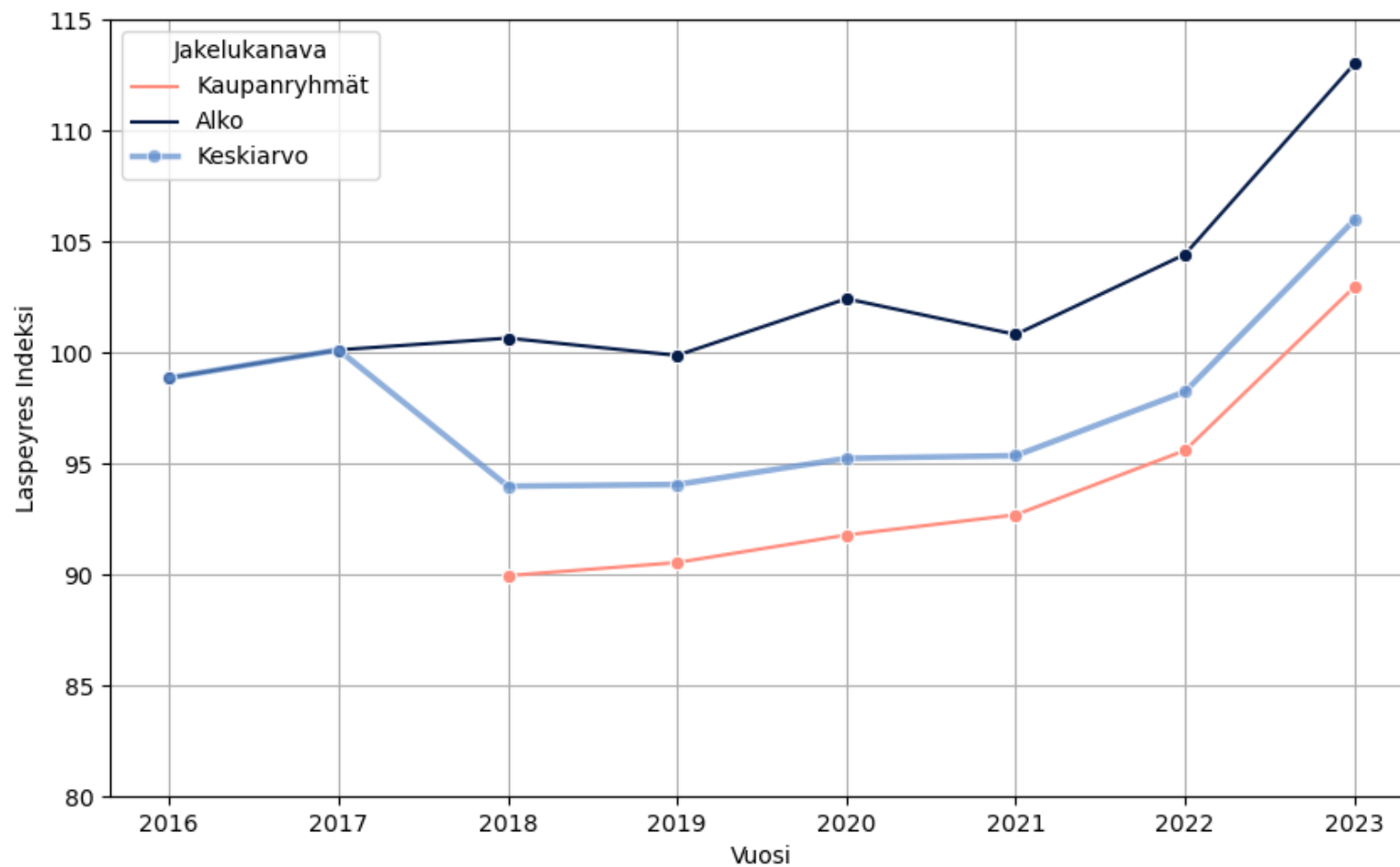
Vaikutukset alkoholin saatavuuteen

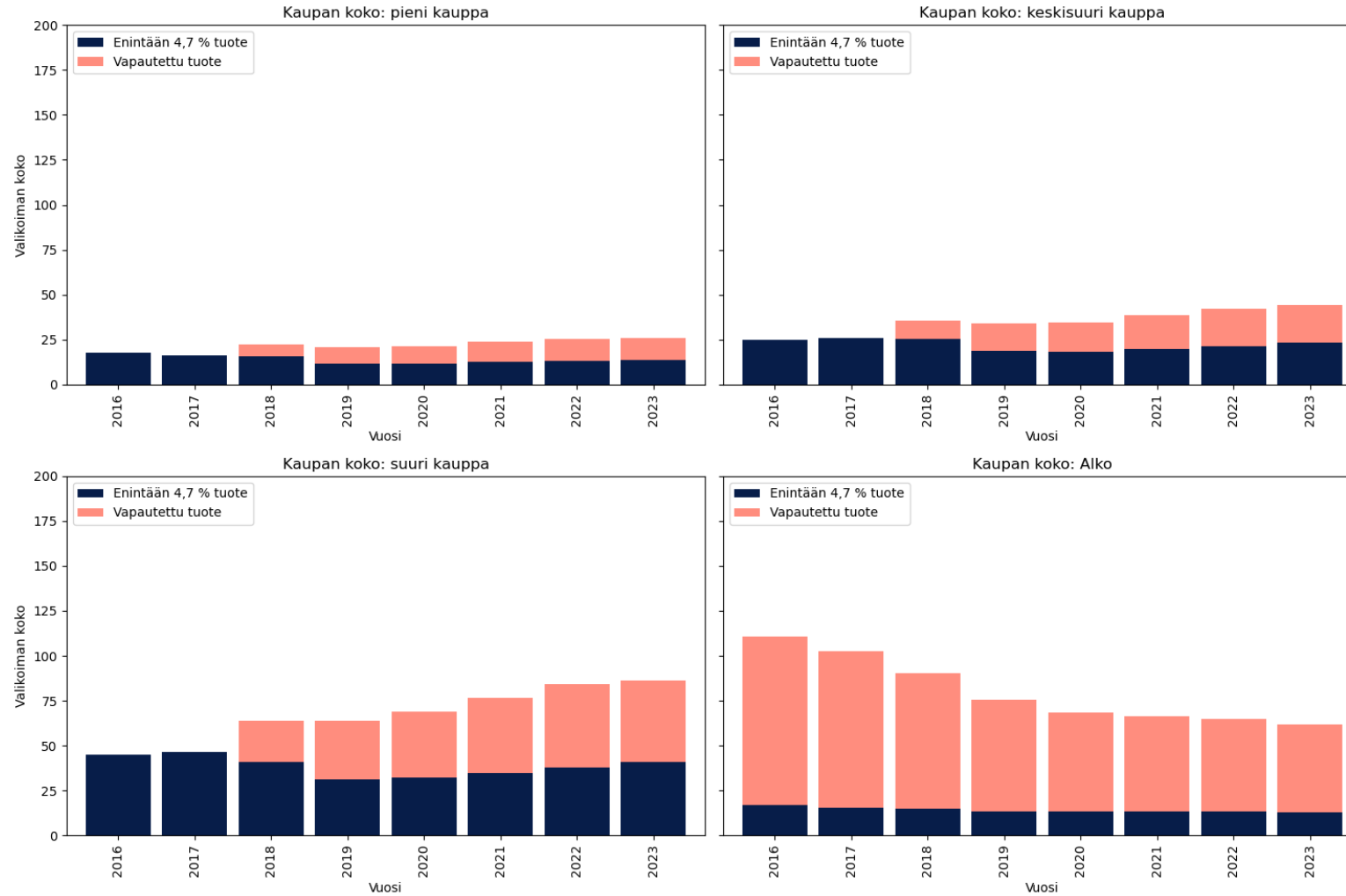
Lähde: Valvira / Alkoholielinkeinorekisteri

- Vapautettuja tuotteita myyvien myymälöiden määrä kasvoi noin 350:stä noin 5 000 myymälään.
- Puolella suomalaista etäisyys lähimpään vapautettuja tuotteita myyvään myymälään lyheni enintään noin 800 metriä (linnuntietä).
- Noin 7 %:lla suomalaisista etäisyys lyheni yli kymmenen kilometriä.

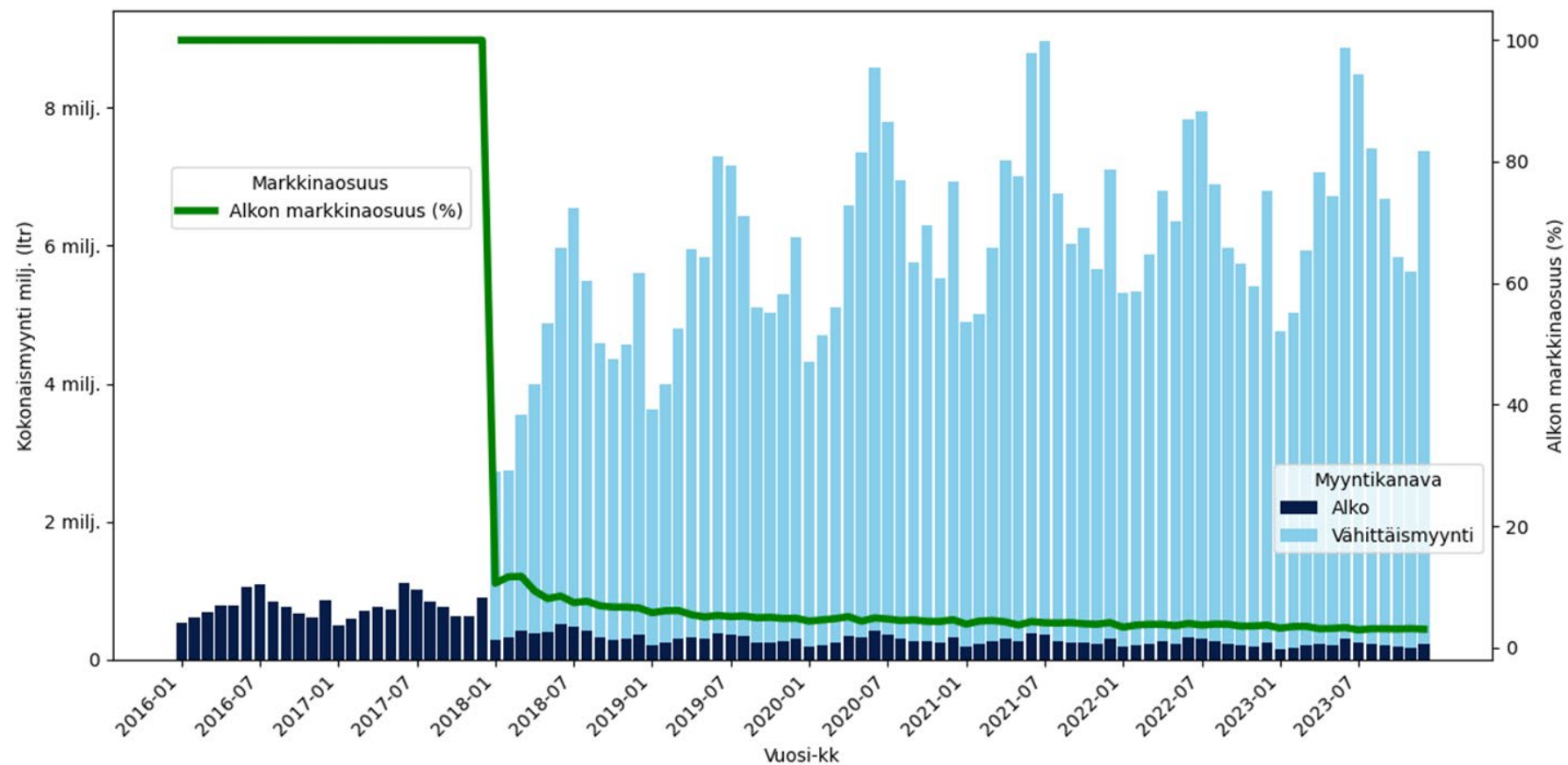
Vaikutukset alkoholituotteiden hintoihin

Valikoimien laajuus

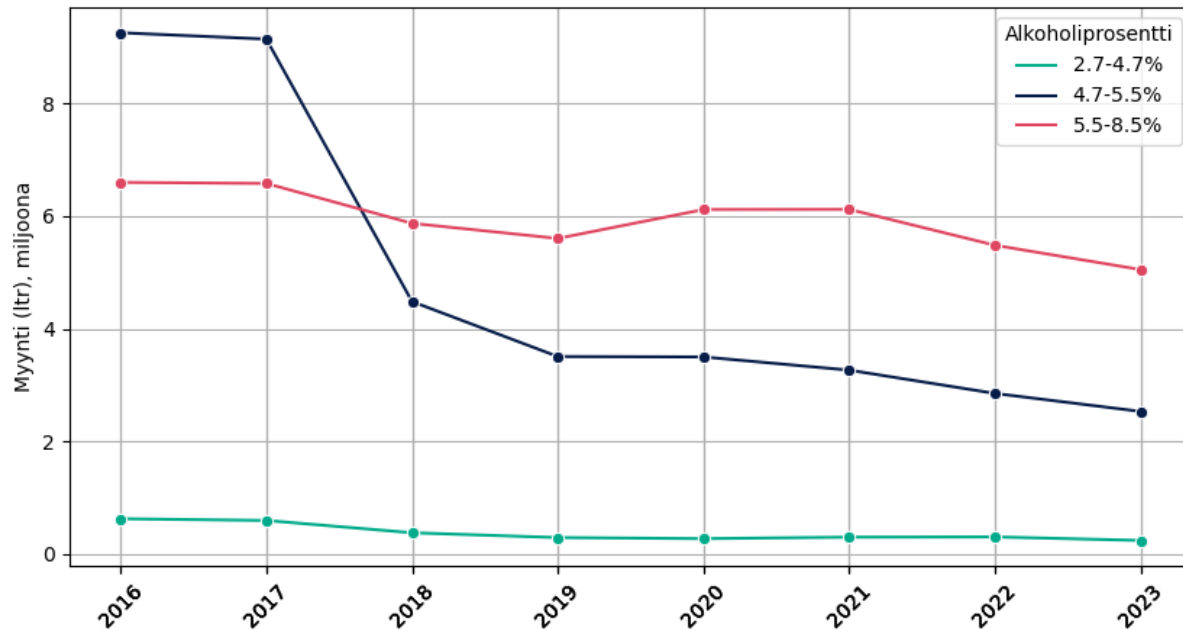

Vapautettujen tuotteiden myynnin kehitys

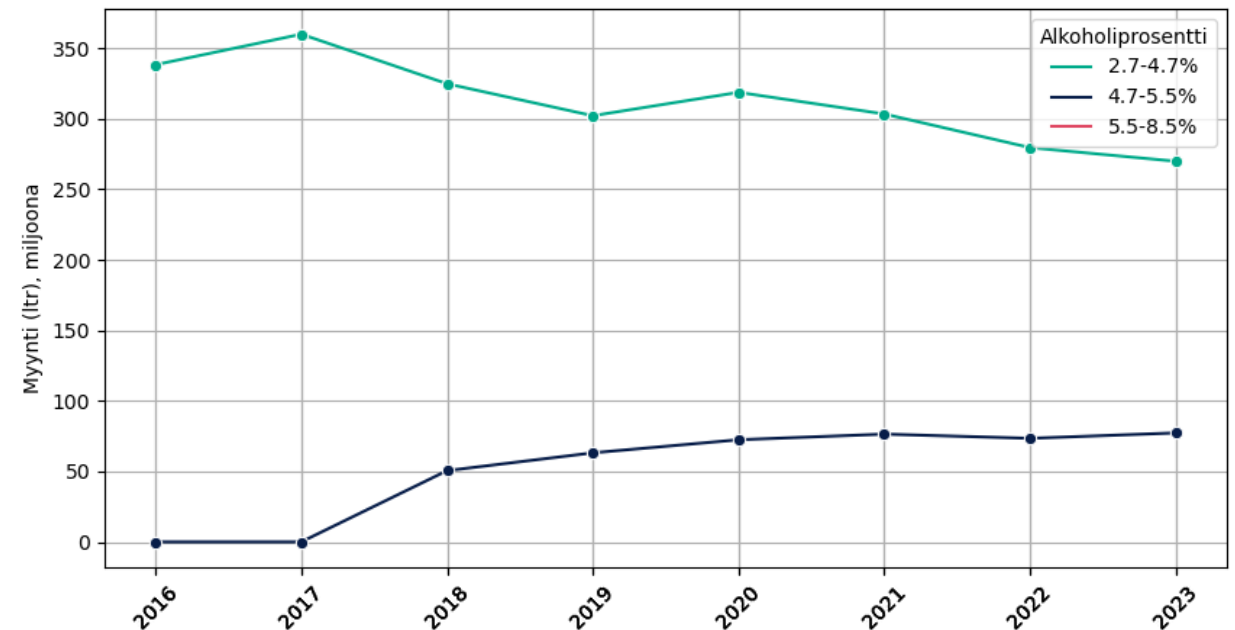

Alkoholin myynnin kehitys myyntikanavittain

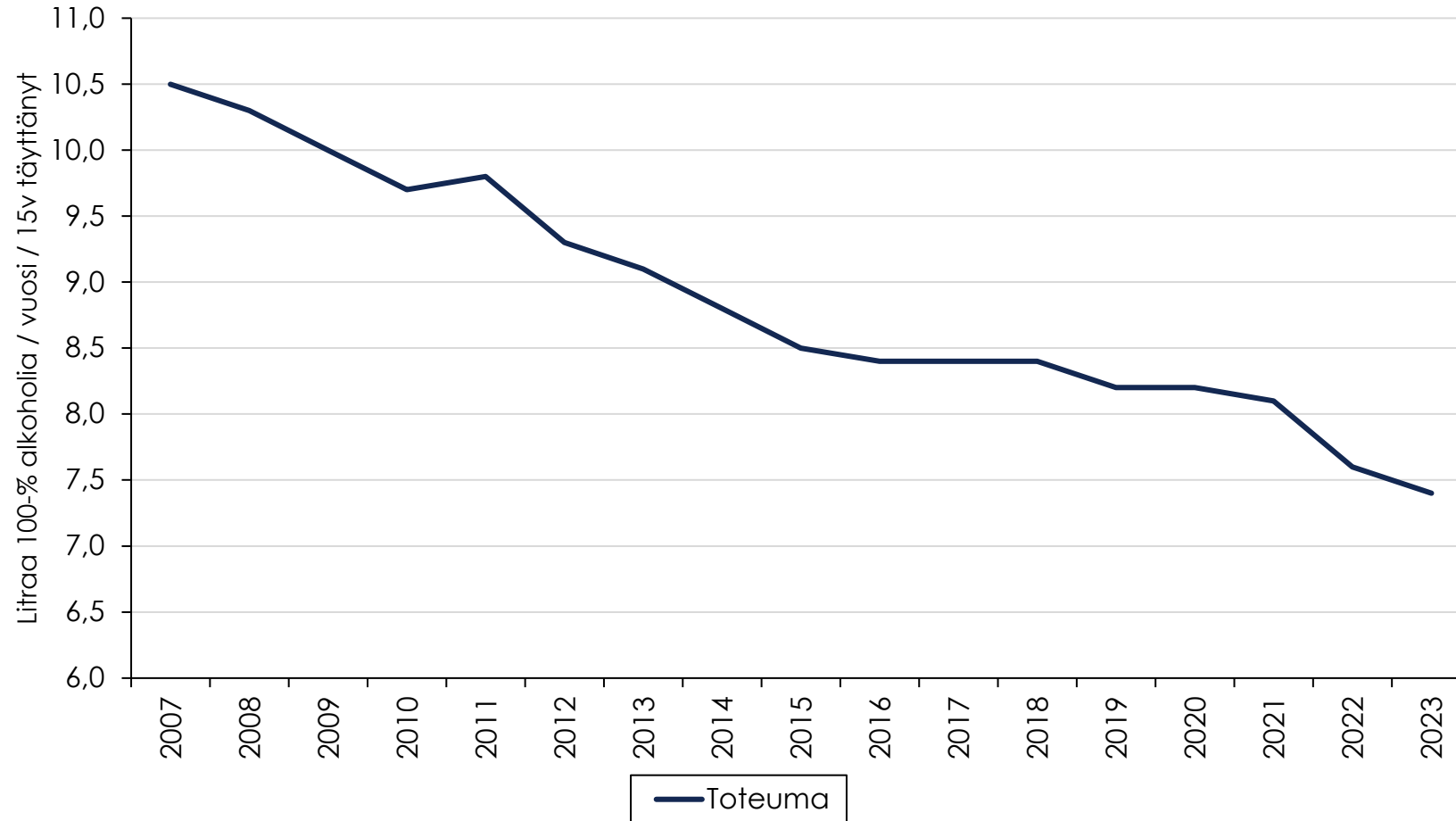
Alko

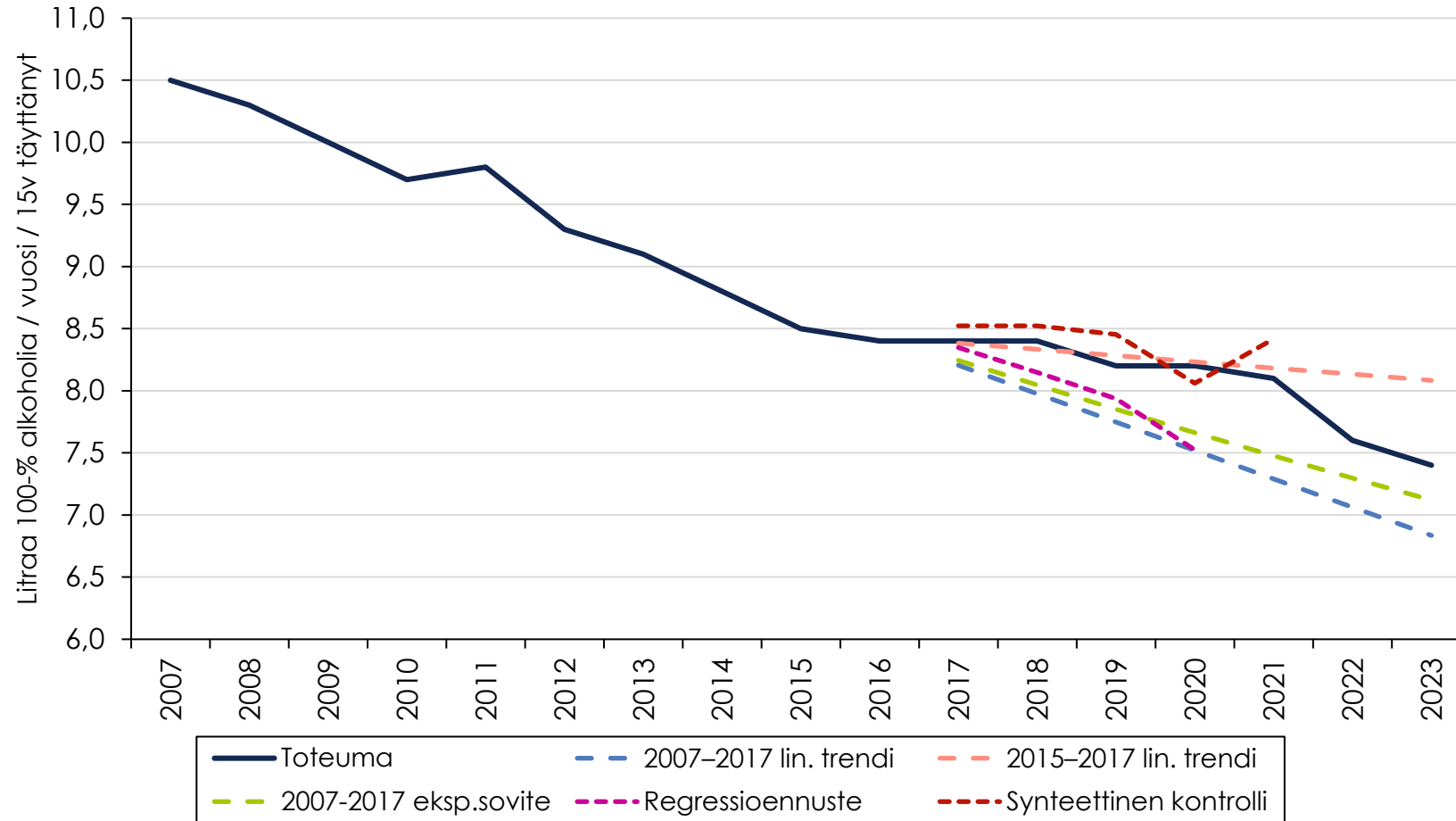
Päivittäistavarakauppa

Alkoholikulutuksen kehitys

Kulutuksen kontrafaktuaalit

Yhteenvetoa tuloksista

- Vuoden 2018 uudistuksella oli merkittävä vaikutus siihen, mitä alkoholia suomalaiset kuluttavat ja mistä alkoholia ostetaan. Väliseinällä on väliä.
- Suuri muutos myynissä ei vaikuta selittyvän ainakaan hinnoilla tai muutoksella maantieteellisessä saatavuudessa.
- Vaikuttaa siltä, että myyntirakenteen muutosta selittää ennen kaikkea se, että uusien tuotteiden tulo kauppojen hyllyille on tehnyt niiden ostamisesta aiempaa vaivattomampaa.
- Vaikutus kokonaiskulutukseen jää osin epäselväksi, muttei vaikuta siltä, että vaikutus olisi ollut ainakaan merkittävä.

Mitä vuoden 2018 uudistuksen vaikutuksista voidaan päätellä tulevia uudistuksia ajatellen?

- Voidaan pitää todennäköisenä, että viinien tulo pt-kauppaan johtaisi vastaavaan myyntisiirtymään, eli että osa kulutuksesta siirtyisi muista tuotteista viineihin ja viinien myynti siirtyisi isolta osin Alkosta pt-kauppaan.
- Korvautumista vähemmän kuin vuoden 2018 uudistuksessa? Vaikutus kokonaiskulutukseen voi olla erilainen.
- Hinnat todennäköisesti laskisivat hiukan.
- Suomessa myytävien erilaisten viinien määrä kasvaisi, mutta valtaosassa pt-kauppoja valikoimat pienemmät kuin Alkossa.
- Vaikutus Alkon kannattavuuteen olisi todennäköisesti merkittävästi suurempi. Voi vaikuttaa olennaisesti Alkon toimintaedellytyksiin ja myymäläverkkoon.

Kiitos!

KKV Kilpailu- ja
kuluttajavirasto

